

Sygn. akt VII U 1439/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Emilia Poddebiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 marca 2016 r. w W.

sprawy K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...), w ten sposób, że przyznaje odwołującej K. W. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1 marca 2014 r. do dnia 31 stycznia 2016 r.

2. stwierdza, że organ rentowy nie ponosi winy za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2014 r. (znak: I/20/(...)), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił ubezpieczonej K. W. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Rozstrzygnięcie decyzji ww. organ oparł na przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że orzeczeniem z dnia 14 kwietnia 2014 r. Lekarz Orzecznik ZUS uznał ubezpieczoną za całkowicie niezdolną do pracy w okresie od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. W ocenie organu rentowego ubezpieczona nie spełnia jednak drugiego warunku wskazanego w treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszącego 3 lata. Organ rentowy wskazał, że w całym okresie ubezpieczenia, wnioskodawczyni udokumentowała jedynie łączny staż pracy w wymiarze 1 roku, 3 miesięcy i 1 dnia okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 29 dni okresów nieskładkowych (po ograniczeniu 1/3 okresów składkowych). Wobec powyższego, ubezpieczona udokumentowała łączny staż pracy w wymiarze 1 roku, 8 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a tym samym nie spełniła wymogu posiadania ogólnego stażu ubezpieczeniowego, wynoszącego 3 lata zgodnie z treścią art. 58 ust. 1 pkt. 3 powołanej ustawy. Na tej podstawie organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do dochodzonego świadczenia (decyzja z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...), k. 57, tom III a.r.).

K. W., w dniu 26 czerwca 2014 r. złożyła, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. (dalej zwany organem rentowym), odwołanie od ww. decyzji z dnia 28 maja 2014 r. znak: I/20/(...). W uzasadnieniu

odwołania ubezpieczona wskazała, że nie zgadza się z decyzją Lekarza Orzecznika ZUS, albowiem jej choroba wystąpiła przed ukończeniem 20 roku życia, a zatem powinna udokumentować łączny staż pracy w wymiarze 1 roku. Wskazała, że powyższe wynika wprost z orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 14 kwietnia 2014 r., który w uzasadnieniu decyzji stwierdził, że ubezpieczona po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego pracowała z naruszeniem sprawności całego organizmu, a przede wszystkim układu psychicznego. Odwołująca zaznaczyła także, że jej choroba zaczęła się i pogłębiała na przestrzeni około dwóch lat przed przyjęciem do szpitala. Wcześniej natomiast nie zdawała sobie ona sprawy z tego, że jest chora wobec, czego nie podejmowała samodzielnie leczenia. W związku z powyższym, odwołująca zawnioskowała o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych lekarzy na okoliczność przebiegu jej choroby oraz dokonania oceny jej stanu zdrowia (odwołanie z dnia 26 czerwca 2014 r. k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w dniu 23 lipca 2014 r. zajął stanowisko w sprawie i wniósł o odrzucenie odwołania na podstawie art. 477⁽⁹⁾ § 3⁽¹⁾, zaś w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...).

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 lipca 2014 r. organ rentowy wskazał, że ubezpieczona, nie zgadzając się z decyzją Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 14 kwietnia 2014 r., nie wniosła sprzeciwu od ww. orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS, które to uprawnienie przewiduje art. 14 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z kolei art. 477⁹ § 3¹k.p.c. stanowi, że sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS, jeżeli osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. W dalszej kolejności organ rentowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 57 i 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli spełnia on łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, osiągnął wymagany okres składkowy i nieskładkowy, przy czym zgodnie z art. 58 ust. 1 powołanej ustawy, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący łącznie, co najmniej 1 rok – jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat, 2 lata – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat, 3 lata – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat, 4 lata – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat oraz 5 lat – jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, a niezdolność powstała w okresach wskazanych w powołanej ustawie. Ponadto zgodnie z art. 58 ust. 3, jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego, o którym mowa w ust. 1 warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat, albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe. Organ rentowy zaznaczył, że orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 14 kwietnia 2014 r. odwołująca została uznana za całkowicie niezdolną do pracy od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. Wskazał, że jak wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych ubezpieczonej, nie spełnia ona warunku z art. 57 ust. 1 pkt. 2 powołanej ustawy, albowiem nie udokumentowała 3 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 1 rok, 8 miesięcy i 2 dni ogólnego stażu pracy. W ocenie organu rentowego, odwołująca nie spełnia także warunków określonych w art. 58 ust. 3, gdyż została zgłoszona do ubezpieczenia w dniu 01 kwietnia 2011 r., natomiast 18 lat ukończyła w dniu 24 marca 2009 r. Ponadto odwołująca została zgłoszona do ubezpieczenia po upływie 6 miesięcy od zakończenia nauki, tj. w dniu 30 sierpnia 2014 r. Mając powyższe na uwadze, organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do dochodzonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 23 lipca 2014 r. k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona K. W., urodzona w dniu (...), w dniu 11 marca 2014 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Do powyższego wniosku, odwołująca załączyła kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy,

m.in. w postaci świadectwa pracy z dnia 31 grudnia 2011 r., poświadczającego jej okres zatrudnienia na stanowisku sprzedawcy w sklepie „Świat (...)” od dnia 02 maja 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. oraz zaświadczenia z dnia 06 marca 2014 r. z Urzędu Pracy (...) W., poświadczającego okres jej zarejestrowania w powyższym Urzędzie w charakterze osoby bezrobotnej w okresie od dnia 20 września 2010 r. do dnia 03 października 2010 r., od dnia 28 stycznia 2011 r. do dnia 31 marca 2011 r. oraz od dnia 12 grudnia 2012 r. do chwili obecnej. W treści powyższego zaświadczenia zostało również wskazane, że w 2012 r. a mianowicie w okresie od dnia 20 grudnia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r. odwołująca otrzymała zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 254,20 zł, natomiast w 2013 r., tj. w okresie od dnia 01 stycznia 2013 r. do dnia 19 czerwca 2013 r. otrzymała zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 3.198,30 zł (wniosek z dnia 11 marca 2014 r. k. 1-8, informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych k. 9-11, świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 2011 r. k. 13-15, zaświadczenie z dnia 06 marca 2014 r. k. 17, tom III a.r.).

W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy, odwołująca została skierowana na badanie do Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 14 kwietnia 2014 r. uznał badaną za całkowicie niezdolną do pracy na okres do dnia 30 kwietnia 2015 r., wskazując jednocześnie, że niezdolność ta powstała w dniu 04 listopada 2013 r. W treści pouczenia zawartego w powyższym orzeczeniu, organ rentowy wskazał wyłącznie, że od ww. orzeczenia przysługuje jej prawo do wniesienia sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS właściwej ze względu na miejsce zamieszkania, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Jednocześnie organ rentowy zaznaczył, że Sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi Orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS, jeżeli odwołująca nie wnieśli sprzeciwu od tego orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS i odwołanie do Sądu będzie oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. Od powyższego orzeczenia, odwołująca nie wniosła sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 14 kwietnia 2014 r. k. 23, tom III a.r.).

Wobec ustalenia czasookresu istnienia niezdolności do pracy od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. organ rentowy uznał, że ubezpieczona nie spełnia drugiego warunku wskazanego w treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, wynoszącego 3 lata. Organ rentowy wskazał, że w całym okresie ubezpieczenia, wnioskodawczyni udokumentowała jedynie łączny staż pracy w wymiarze 1 roku, 3 miesięcy i 1 dnia okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 29 dni okresów nieskładkowych (po ograniczeniu 1/3 okresów składkowych). Wobec powyższego, ubezpieczona udokumentowała łączny staż pracy w wymiarze 1 roku, 8 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a tym samym nie spełniła wymogu posiadania ogólnego stażu ubezpieczeniowego, wynoszącego 3 lata zgodnie z treścią art. 58 ust. 1 pkt. 3 powołanej ustawy. Na tej podstawie organ rentowy na mocy decyzji z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...), odmówił ubezpieczonej prawa do dochodzonego świadczenia (decyzja z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...), k. 57, tom III a.r.).

W związku niekorzystną decyzją organu rentowego, odwołująca K. W. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 26 czerwca 2014 r. k. 2 a.s.).

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów ortopedy, neurologa i internisty celem ustalenia, czy w dniu wydania zaskarżonej decyzji odwołująca była zdolna, czy też całkowicie lub częściowo niezdolna do pracy zarobkowej, ze szczególnym wskazaniem daty powstania tej niezdolności, czy jest to niezdolność trwała, czy okresowa, a jeżeli okresowa to na jaki okres, jeżeli nastąpiła zmiana stanu zdrowia ubezpieczonej (poprawa lub pogorszenie), to na czym ona polegała, a także, czy niezdolność do pracy powstała przed dniem 04 listopada 2013 r., a jeżeli tak to jaka jest data jej powstania (postanowienie z dnia 25 lipca 2014 r. k. 7-8 a.s.).

W opinii z dnia 23 września 2014 r. biegły sądowy z zakresu neurologii dr n. med. B. Z. po dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, dotyczącej ubezpieczonej wskazał, że w okresie od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r. była ona hospitalizowana na Oddziale Psychiatrycznym Szpitala w D. z rozpoznaniem ostrych zaburzeń psychiatrycznych, a także leczona po raz drugi z tym samym rozpoznaniem w okresie od dnia 18 listopada 2013 r. do dnia 10 grudnia 2013 r. lekiem antypsychotycznym – R.. Biegły zaznaczył, że konsultant

psychiatra z ZUS stwierdził u odwołującej schizofrenię paranoidalną i z tej przyczyny orzekł całkowitą niezdolność do pracy od momentu hospitalizacji psychiatrycznej, tj. od dnia 04 listopada 2013 r. z jednoczesnym przyjęciem częściowej niezdolności do pracy od stycznia 2012 r., kiedy to odwołująca została zwolniona z pracy z przyczyn chorobowych. Biegły zasugerował, iż w jego ocenie, Lekarz Orzecznik ZUS mógł nie doczytać dość starannie opinii konsultanta psychiatry i wydając orzeczenie oparł się wyłącznie na zaświadczeniach o stanie zdrowia odwołującej wydanych przez lekarzy różnych specjalności z zakresu medycyny somatycznej. Z kolei w badaniu neurologicznym biegły wskazał, że poza niewielkim skrzywieniem kręgosłupa piersiowo-lędźwiowego u odwołującej nie występują objawy ogniskowego uszkodzenia układu nerwowego. W konkluzji opinii biegły stwierdził, że u wnioskodawczyni wczesne objawy psychotyczne występowały już w okresie szkoły średniej, czyli od około 5 lat lub dłużej. Z przyczyn neurologicznych nie jest ona natomiast niezdolna do pracy. Podkreślił jednak, iż z uwagi na rodzaj występujących u odwołującej schorzeń, w tej kwestii powinien wypowiedzieć się biegły z zakresu psychiatrii (opinia biegłego sądownego z zakresu neurologii dr n. med. B. Z. z dnia 23 września 2014 r. k. 34 a.s.).

W opinii z dnia 22 października 2014 r. biegły sądowy z zakresu nefrologii dr n. med. P. D. nie stwierdził u odwołującej odchyień od stanu prawidłowego w zakresie narządów wewnętrznych i układów oddechowego, sercowo-naczyniowego, pokarmowego i moczowego. Biorąc pod uwagę wywiady, obraz kliniczny oraz wyniki dostępnych badań i konsultacji medycznych biegły nie znalazł wystarczających podstaw do tego, aby uznać wnioskodawczynię za osobę całkowicie lub częściowo niezdolną do pracy z przyczyn internistycznych. W ocenie biegłego również w przeszłości nie istniały takie podstawy. Biegły podkreślił, że w dniu wydania zaskarżonej decyzji, odwołująca była zdolna do pracy, natomiast w ostatnim okresie nie nastąpiła żadna istotna zmiana w zakresie jej stanu zdrowia z przyczyn internistycznych (opinia biegłego sądownego z zakresu nefrologii dr n. med. P. D. z dnia 22 października 2014 r. k. 48 a.s.).

W opinii z dnia 15 grudnia 2014 r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. L. rozpoznała u odwołującej chorobę psychiczną w postaci schizofrenii paranoidalnej. Wskazała, że w okresie od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r. odwołująca była hospitalizowana w Szpitalu w D. z rozpoznaniem ostrych zaburzeń psychotycznych. Biegła podkreśliła, że naruszenie sprawności organizmu powstało w okresie nauki w szkole średniej, albowiem w tym czasie, u odwołującej występowały już objawy psychotyczne. Ponadto od początku 2012 r. u odwołującej nasiliły się urojenia hipochondryczne oraz dysmorfofobia, co uniemożliwiało jej pracę zawodową. Na tej podstawie biegła stwierdziła, że nasilenie dolegliwości o podłożu psychicznym powoduje u badanej całkowitą niezdolność do pracy zawodowej okresowo od stycznia 2012 r. do stycznia 2016 r. (opinia biegłej sądownej z zakresu psychiatrii M. L. z dnia 15 grudnia 2014 r. k. 54-55 a.s.).

W opinii z dnia 06 lipca 2015 r. biegły sądowy z zakresu (...) rozpoznał u odwołującej skoliozę piersiowo-lędźwiową, bez upośledzenia sprawności i bez objawów zespołu bólowego i zmian wtórnych. Biegły stwierdził, że analiza przedstawionej dokumentacji, zebrany wywiad oraz przeprowadzone badanie pozwalają stwierdzić, że badana nie utraciła zdolności do pracy. Podkreślił, że wprawdzie wykonane badania obrazowe uwidaczniają zmiany skoliotyczne kręgosłupa, ale stopień ich nasilenia nie jest duży i są one skompensowane. Również przeprowadzone badanie ortopedyczne nie ujawnia jakiegokolwiek dysfunkcji, tym bardziej w stopniu, który powodowałby niezdolność do pracy. Biegły zaznaczył, że ruchy kręgosłupa są wykonywane swobodnie, w prawidłowym zakresie, a ponadto nie występują obiektywne objawy zespołu bólowego. Nie są obecne także objawy neurologiczne odkręgosłupowe o charakterze podrażnieniowym lub ubytkowym, co potwierdza badanie przeprowadzone przez biegłego lekarza z zakresu neurologii. W zakresie kończyn nie występuje dysfunkcja, a ruchy w stawach i siła mięśniowa są prawidłowe. Biegły dodał przy tym, że chwytność i wydolność chodu jest prawidłowa. Na tej podstawie biegły uznał, że odwołująca z przyczyn ortopedycznych jest zdolna do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i umiejętnościami (opinia biegłego sądownego z zakresu (...) z dnia 06 lipca 2015 r. k. 89-90 a.s.).

Do opinii wydanej przez biegłą sądową z zakresu psychiatrii M. L. w dniu 15 grudnia 2014 r. zastrzeżenia zgłosiła pełnomocnik odwołującej – A. W.. W treści pisma procesowego z dnia 03 lutego 2015 r. A. W. wskazała, że jej córka była już leczona psychiatrycznie w trakcie nauki w II klasie Liceum Ogólnokształcącego i z tego też powodu nie podeszła do matury, a w 2010 r. wyłącznie skończyła szkołę. Podkreśliła, że choroba, na którą cierpi jej córka ma

powolny i postępujący przebieg. Wskazała także, że zarówno w okresie uczęszczania do szkoły, jak i wykonywania pracy na stanowisku sprzedawcy w sklepie, u jej córki występowało już znaczne naruszenie sprawności układu psychicznego połączone z dużym naruszeniem sprawności całego organizmu. Tym samym w ocenie pełnomocnika odwołującej błędne jest stanowisko biegłej, w zakresie wskazania początkowej daty powstania u K. W. całkowitej niezdolności do pracy, określone na styczeń 2012 r., albowiem niezdolność ta powstała znacznie wcześniej, a mianowicie już w trakcie nauki w szkole. Mając powyższe na względzie, zarządzeniem z dnia 12 października 2015 r., Sąd Okręgowy zwrócił się do biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L. o jednoznaczne zajęcie w terminie 7 dni stanowiska, czy odwołująca K. W. przed ukończeniem 20 roku życia była przynajmniej częściowo niezdolna do pracy, a jeżeli tak to od kiedy (pismo procesowe z dnia 03 lutego 2015 r. k. 74, zarządzenie z dnia 12 października 2015 r. k. 109 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 20 października 2015 r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. L. sprecyzowała, że początek choroby psychicznej miał miejsce, gdy odwołująca była uczennicą liceum, a mianowicie przed ukończeniem 18 roku życia. Biegła zaznaczyła przy tym, że w przypadku badanej nie można ustalić dokładnej daty, określającej początek choroby psychicznej. Z uzyskanego wywiadu wynika jednak, że już w II klasie Liceum Ogólnokształcącego u K. W. pojawiły się urojenia lub nastawienia ksbne i prześladowcze oraz dysmorfofobia, omamy słuchowe, a także izolacja od otoczenia, co daje podstawy do rozpoznania schizofrenii paranoidalnej. Biegła zaznaczyła, że w związku z obecnością objawów psychotycznych, badana już w tym okresie była częściowo niezdolna do pracy zawodowej (opinia uzupełniająca biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L. z dnia 20 października 2015 r. k. 114 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniósł organ rentowy. W piśmie procesowym z dnia 08 grudnia 2015 r. pełnomocnik organu rentowego wskazał, że niezasadne jest stwierdzenie biegłej, iż niezdolność do pracy odwołującej powstała już w okresie nauki w szkole średniej, albowiem na potwierdzenie powyższej okoliczności brak jest jakichkolwiek dowodów medycznych, a odwołująca w tym czasie nie była leczona psychiatrycznie. Wobec powyższego, organ rentowy wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ww. specjalności na okoliczność ustalenia, czy odwołująca jest niezdolna do pracy, a jeżeli tak to w jakim stopniu i na jaki okres (pismo procesowe z dnia 08 grudnia 2015 r. wraz z załącznikiem k. 120-121 a.s.).

W kolejnej opinii uzupełniającej z dnia 02 lutego 2016 r. biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. L. wskazała, że w epikryzie z pobytu wnioskodawczyni w Szpitalu w Z. w okresie od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r. znajduje się adnotacja, że stan zdrowia odwołującej zmienił się 2 lata wcześniej. Biegła podała, że w aktach sprawy znajduje się także skierowanie do szpitala na Oddział Endokrynologiczny z dnia 03 września 2012 r. z powodu poczucia przez opiniowaną zmian następujących na twarzy. Stwierdziła, że w tym okresie u odwołującej występowała już nasilona dysmorfofobia, w przebiegu schizofrenii. Podkreśliła, że również z wywiadu matki wynika, że już w czasie nauki w szkole średniej odwołująca była dziwaczna, izolowała się, twierdziła, że uczniowie się z niej śmieją i ją obgadują. Na tej podstawie biegła uznała, że początek choroby psychicznej u K. W. miał miejsce gdy była ona uczennicą liceum, tj. przed 18 rokiem życia (opinia uzupełniająca biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L. z dnia 02 lutego 2016 r. k. 134 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, jak również w aktach organu rentowego. Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy dokonał ustaleń stanu faktycznego także na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii dr n. med. B. Z. (k. 34 a.s.), z zakresu nefrologii dr n. med. P. D. (k. 48 a.s.), z zakresu psychiatrii M. L. (k. 54-55, k. 114, k. 134 a.s.) oraz z zakresu ortopedii M. G. (k. 89-90 a.s.). Opinie są rzetelne, gdyż zostały wydane w oparciu o obiektywne wyniki badań odwołującej, a wydający je biegli są specjalistami w swoich dziedzinach, posiadającymi bogatą wiedzę medyczną i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Z tego względu ich opinie nie budzą wątpliwości i

zastrzeżeń w zakresie określenia stanu zdrowia odwołującej K. W.. W związku z powyższym, w sytuacji kiedy biegli uwzględnili dostępną dokumentację medyczną oraz wzięli pod uwagę wyniki badania przedmiotowego, jakie sami przeprowadzili, a odwołująca nie podjęła merytorycznej polemiki ze stanowiskiem biegłych, nie było podstaw, aby opinię biegłych dyskwalifikować. Zdaniem Sądu były one rzetelne, wyczerpujące, a zatem brak jest przesłanek do ich negowania. W realiach rozpoznawanej sprawy, Sąd Okręgowy oparł się jednak na najbardziej miarodajnych w jego ocenie opiniach biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L., uznając że jest to biegła z zakresu medycyny adekwatnej do schorzeń, które czynią odwołującą niezdolną do pracy zarobkowej. Sąd dał wiarę ww. opiniom biegłej sądowej z zakresu psychiatrii, gdyż były one logiczne, spójne i konsekwentne, natomiast biegła dysponuje odpowiednią wiedzą i doświadczeniem zawodowym w zakresie wydawanych opinii. Wiarygodność tych opinii nie budziła wątpliwości także pod względem logiki i zasad doświadczenia życiowego. Ponadto opinie wydane przez ww. biegłą sądową są opiniami lekarza niezależnego, tj. nie związanego z żadną ze stron postępowania, co czyni je obiektywnymi. W tym względzie, na uwzględnienie nie zasługują natomiast zastrzeżenia organu rentowego, jako, że stanowią one zwykłą polemikę z ustaleniami biegłej. Jeżeli chodzi o obiekcje wyrażone w piśmie procesowym z dnia 08 grudnia 2015 r., to wbrew temu co twierdzi organ rentowy, biegła szczegółowo i w sposób wyczerpujący odniosła się do nich w opiniach uzupełniających z dnia 20 października 2015 r. oraz z dnia 02 lutego 2016 r. Należy bowiem wskazać, że jeżeli chodzi o badania psychiatryczne, to niemożliwa jest ocena stanu zdrowia psychicznego badanego bez przeprowadzenia pogłębionego wywiadu i to on każdorazowo musi stanowić podstawowe źródło ustaleń w powyższym zakresie, choć oczywiście należy dokonać analizy dokumentacji medycznej, aby „zobiektywizować” objawy zgłaszane przez badanego. Podkreślenia wymaga, że stan zdrowia psychicznego – w postaci określonego rodzaju zaburzeń nawracających trwa u ubezpieczonej od wielu lat, na co wskazuje chociażby dokumentacja medyczna dotycząca pobytu wnioskodawczynie w Szpitalu w Z. w okresie od dnia 04 listopada 2013 r. do dnia 18 listopada 2013 r., w której zaznaczono, że zachowanie odwołującej zmieniło się 2 lata wcześniej. Wskazać również należy, że schizofrenia paranoidalna jest chorobą, która rozwija się powoli, natomiast urojenia mogą mieć charakter pierwotny albo wtórny, wynikający z przeżytych halucynacji słuchowych. W tym przypadku u pacjenta najczęściej nie odnotowuje się objawów katatonicznych, zaburzeń ruchu, dezorganizacji myśli czy afektu. U osób cierpiących na tego rodzaju schorzenie rzadziej obserwuje się także dezorganizację zachowania, ośpienie emocjonalne, czy zaburzenia mowy i woli, wobec czego w okresach leczenia i ustąpienia choroby pacjent może normalnie funkcjonować, np. pracować, co też miało miejsce w przypadku odwołującej. Z kolei w przypadku zaostrzenia objawów pacjent wymaga hospitalizacji i leczenia psychiatrycznego. Nie jest natomiast powiedziane, jak długie będą przerwy pomiędzy ustąpieniem a nawrotem choroby. Wobec powyższego, ubezpieczona każdorazowo rozpoczynając pracę, podejmuje działania mające na celu zwalczanie zaburzeń depresyjnych, co daje nadzieję na poprawę jej stanu zdrowia w przyszłości, jednakże nie oznacza, że jest ona osobą zdrową. Na powyższe wskazuje chociażby fakt, że odwołująca nie podjęła się zdawania matury, która to decyzja musiała być spowodowana jej złym stanem zdrowia psychicznego, albowiem w normalnej sytuacji po ukończeniu liceum, uczeń decyduje się na zdawanie egzaminu maturalnego, co otwiera mu drogę do dalszego kształcenia. Stan zdrowia ubezpieczonej musiał być na tyle poważny, że nie była ona w stanie podejść do wskazanego egzaminu. Tym samym niewątpliwie już wtedy występowały u odwołującej objawy choroby psychicznej i z tego też względu biegła prawidłowo uznała, że początek choroby psychicznej u K. W. miał miejsce gdy była ona uczennicą liceum, tj. przed 18 rokiem życia. Podkreślenia wymaga również, że analogiczne stanowisko zajął także biegły sądowy z zakresu neurologii dr n. med. B. Z., który po dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, dotyczącej ubezpieczonej wskazał, że u wnioskodawczynie wczesne objawy psychotyczne występowały już w okresie szkoły średniej, czyli od około 5 lat lub dłużej.

Co dotyczy natomiast wniosku organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, to wskazać należy, że w uznaniu Sądu potrzeba jego przeprowadzenia w ogóle nie istniała. Kwestią uprawnienia żądania dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych zajmowało się orzecznictwo, które stanęło na stanowisku, iż jeżeli opinia biegłego jest jednoznaczna i tak przekonująca, że Sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1974 r. II CR 638/74). Stanowisko to podziela również Sąd orzekający w niniejszej sprawie. Dodatkowo w wyroku z dnia 15 lutego 1974 r., (II CR 817/73), Sąd Najwyższy przyjął, że dowód z opinii biegłego ma szczególny charakter, a mianowicie korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Do dowodów

tych nie mają więc zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c., który stanowi, iż strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, jakie według przepisów k.p.c. mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z opinii kolejnych biegłych, czy też z opinii instytutu w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art. 286 k.p.c., Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, czy nie wyjaśnia istotnych okoliczności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1974 r., I CR 562/74). Odmienne stanowisko oznaczałoby bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych, aby się upewnić, czy niektórzy z nich nie byłoby takiego samego zdania co strona.

W realiach niniejszej sprawy złożone do akt sprawy opinie biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L. z dnia 15 grudnia 2014 r., 20 października 2015 r. i z dnia 02 lutego 2016 r. w sposób pełny i wyczerpujący udzieliły odpowiedzi na pytania ujęte w tezie postanowienia dopuszczającego te dowody. Należy bowiem po raz kolejny podkreślić, że biegła w sposób logiczny, spójny i dokładny przedstawiła stan zdrowia ubezpieczonej oraz ustosunkowała się do stanowiska organu rentowego zaprezentowanego w piśmie procesowym z dnia 08 grudnia 2015 r. Z uwagi na powyższe konstatacje brak było uzasadnienia do ponowienia dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w innym składzie. Z tego też względu, Sąd postanowił oddalić wniosek pełnomocnika organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego ww. specjalności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 28 maja 2014 r., znak: I/20/(...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 748; ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą emerytalną”, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1.jest niezdolny do pracy;

2.ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3.niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. b, pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt. 10 lit. a, pkt. 11-12, 13 lit. a, pkt. 14 lit. a i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1-3, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

W myśl art. 57 ust. 2, przepisu ust. 1 pkt. 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Wskazane warunki muszą być spełnione łącznie. Pierwszy z nich, tj. niezdolność do pracy, jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu (art. 12 ustawy). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy) (por. wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03).

Kolejna przesłanka, o której mowa w art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy emerytalnej, wiąże się z treścią art. 58. Wskazany przepis określa w ust. 1, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57

ust. 1 pkt. 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie, co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt. 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

W rozpoznawanej sprawie sporne było zatem to, czy K. W. spełnia warunki o których mowa w art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej w zw. z art. 58 ust. 1 ww. ustawy.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Natomiast częściowa niezdolność do pracy polega na utracie w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Wyjaśnienie treści pojęcia „pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji” wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2006 roku, I UK 103/06). Dopiero zatem zmiana zawodu w ramach posiadanych kwalifikacji i brak rokowań odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu dają podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2009 roku, II UK 106/09, z dnia 8 maja 2008 roku, I UK 356/07, z dnia 11 stycznia 2007 roku, II UK 156/06 i z dnia 25 listopada 1998 roku, II UKN 326/98).

Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1).

Jak stanowi art. 58 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie, co najmniej 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat.

Jak wynika z wydanych w niniejszej sprawie opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L., odwołująca z uwagi na rozpoznaną u niej schizofrenię paranoidalną przed ukończeniem 18 roku życia była częściowo niezdolna do pracy, natomiast z powodu nasilenia się objawów choroby w styczniu 2012 r. stała się ona całkowicie niezdolna do pracy zawodowej na okres do stycznia 2016 r. Biegła zaznaczyła przy tym, że już w II klasie Liceum Ogólnokształcącego u odwołującej pojawiły się urojenia lub nastawienia ksbne i prześladowcze oraz dysmorfobia, omamy słuchowe oraz izolacja od otoczenia, co dawało podstawy do rozpoznania u niej schizofrenii paranoidalnej. Wskazane zaburzenia upośledzają funkcjonowanie odwołującej w stopniu znacznym. Analiza akt organu rentowego prowadzi natomiast do wniosku, że wnioskodawczyni spełnia również przesłankę z art. 57 ust. 1 pkt. 2 w zw. z art. 58 ust. 1 pkt. 1 ustawy, albowiem częściowa niezdolność do pracy wystąpiła u odwołującej przed ukończeniem 18 roku życia, a zatem winna

ona legitymować się okresem składkowym i nieskładkowym, wynoszącym łącznie, co najmniej 1 rok. Z treści decyzji organu rentowego z dnia 28 maja 2014 r. oraz z dokumentów załączonych do akt rentowych, wymienających okresy stażowe wynika tymczasem, że ubezpieczona wykazała 1 rok, 3 miesiące i 1 dzień okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 1 dzień okresów nieskładkowych, a więc łącznie 1 rok, 8 miesięcy i 2 dni ogólnego stażu pracy.

Wyjaśnienia w tym miejscu wymaga, że przez okres, o którym mowa w art.57 ust.1 pkt. 2 w zw. z art. 58, należy rozumieć tzw. okres minimalny, tj. taką liczbę okresów składkowych wraz z nieskładkowymi, której wykazanie warunkuje spełnienie wymogów formalnych do uzyskania renty, niezależnie od kwestii medycznych, czyli ewentualnej niezdolności do pracy oraz daty jej powstania. Okres minimalny wynosi zasadniczo pięć lat, przy czym jest on stopniowo obniżany w stosunku do osób, u których niezdolność do pracy wystąpiła przed 30 rokiem życia. W celu zachowania czasowego związku niezdolności do pracy z tytułem ubezpieczeń rentowych wprowadzono zasadę, że wymagany okres składkowy i nieskładkowy musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku rentowego lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art.58 ust.2). Ten dodatkowy warunek dotyczy wyłącznie okresu pięcioletniego, wymaganego od osób, u których niezdolność do pracy powstała powyżej 30 roku życia (por. wyrok SN z dnia 2 grudnia 2004 r., I UK 56/04). Wprowadzenie obok konieczności zaistnienia niezdolności do pracy dodatkowych kryteriów formalnych wynika z faktu, że renta z tytułu niezdolności do pracy nie jest świadczeniem o charakterze socjalnym na rzecz osób niezdolnych do pracy, pozostającym bez związku z tytułem ubezpieczenia rentowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 września 2000 r., III AUa 1405/99).

Podsumowując i wskazując za Sądem Apelacyjnym w Poznaniu (por. wyrok z dnia 22 sierpnia 2013 roku, sygn. akt III AUa 224/13) w obecnym stanie prawnym uregulowanie zawarte w art. 57 ust. 2 ustawy emerytalnej obejmuje krąg osób wymienionych w art. 58 ust. 1 pkt 1-4 tej ustawy. Natomiast w przypadku osób, o których mowa w art. 58 ust. 1 pkt 5, tj. ubezpieczonych których niezdolność do pracy powstała po 30 roku życia, *lex specialis* stanowi właśnie art. 58 ust. 4.

Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie art. 58 ust. 1 pkt. 1, mając na uwadze, że ubezpieczona K. W. jeszcze przed ukończeniem 18 roku życia była częściowo niezdolna do pracy z powodu zaburzeń o podłożu psychiatrycznym. Jednocześnie Sąd miał na uwadze, że jak wskazała biegła sądowa z zakresu psychiatrii M. L. z uwagi na nasilenie się objawów choroby w styczniu 2012 r. stała się ona całkowicie niezdolna do pracy zawodowej na okres do stycznia 2016 r. Stosownie do treści art. 58 ust. 1 pkt. 1 warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 1 rok, jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat. Skoro zatem ubezpieczona stała się niezdolna do pracy jeszcze przed ukończeniem 18 roku życia, to niewątpliwie niezdolność do pracy powstała w wieku poniżej 20 lat wobec, czego zastosowanie znajdzie art. 58 ust. 1 pkt. 1 ustawy emerytalnej. Sąd Okręgowy uznał także, że K. W. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym łącznie 1 rok, 8 miesięcy i 2 dni. W tym przypadku okres składkowy i nieskładkowy oblicza się z całego okresu aktywności zawodowej, nie zaś z ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed powstaniem niezdolności do pracy. Nie ulega także wątpliwości, że w dacie powstania niezdolności do pracy ubezpieczona pozostawała w ubezpieczeniu w rozumieniu art. 57 ust. 1 pkt. 3, albowiem po ukończeniu szkoły średniej w dniu 31 sierpnia 2010 r., tj. w okresie od dnia 02 maja 2011 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. odwołująca pozostawała w zatrudnieniu.

Skoro więc zaskarżona przez K. W. decyzja z dnia 28 maja 2014 r. nie była zasadna, należało uwzględnić jej odwołanie, przyjmując jako podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia art. 57 ust. 1 i art. 58 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie w realiach rozpoznawanej sprawy brak było podstaw do uwzględnienia wniosku organu rentowego o odrzucenie odwołania na podstawie art. 477⁹ § 3¹k.p.c., który stanowi, że sąd odrzuci odwołanie w sprawie o świadczenie z ubezpieczeń społecznych, do którego prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, a podstawę do wydania decyzji stanowi orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS, jeżeli osoba zainteresowana nie wniosła sprzeciwu od tego orzeczenia do Komisji Lekarskiej ZUS i odwołanie jest oparte wyłącznie na zarzutach dotyczących tego orzeczenia. W tym względzie wskazać bowiem należy,

że organ rentowy winien był w treści pouczenia zawartego w orzeczeniu Lekarza Orzecznika ZUS poinformować wnioskodawczynię o wszystkich konsekwencjach tego orzeczenia, w szczególności wynikających z ustawy emerytalnej, tj. art. 57 ust. 1 pkt. 2 i 3 w związku z art. 58 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.). Z kolei orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 14 kwietnia 2014 r. zawierało jedynie pouczenie o sposobie i terminie wniesienia sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, brak było natomiast w jego treści wyjaśnienia, że nawet ustalenie istnienia niezdolności do pracy w przypadku wnioskodawczyni nie pozwala jej na nabycie prawa do świadczenia rentowego. Dla wnioskodawczyni niezorientowanej w kazuistycznych przepisach określających przesłanki prawa do renty, w szczególności przesłanki stażowe oraz te dotyczące okresu powstania niezdolności do pracy, orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS było pozornie korzystne, albowiem stwierdzono w nim jej częściową niezdolność do pracy. Z tego powodu odwołująca uznała, że nie musi wnosić sprzeciwu od pozytywnego dla niej orzeczenia.

Zauważyć przy tym należy, że w tego rodzaju sprawach, w których prawa do renty odmawia się nie z powodu nieistnienia niezdolności do pracy, lecz z powodu niespełnienia warunków powstania tej niezdolności w okresie ubezpieczenia (lub 18 miesięcy po jego ustaniu) lub braku odpowiedniej liczby okresów ubezpieczenia, pouczenia winny być kierowane do stron w sposób indywidualny. Winny one zawierać wskazanie, że z uwagi na niespełnienie warunków z art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ww. ustawy, samo ustalenie istnienia niezdolności do pracy nie będzie wystarczało do nabycia prawa do renty. W tym bowiem zakresie to na organie rentowym spoczywa ciężar zbadania pozostałych warunków świadczenia oraz sformułowania odpowiedniego pouczenia dla wnioskodawców zgodnie z art. 9 k.p.a. Biorąc powyższe pod uwagę wskazać należy, że niewniesienie przez odwołującą sprzeciwu do Komisji Lekarskiej ZUS, a złożenie odwołania wprost do Sądu, było przez wnioskodawczynię niezawinione wskutek braku należytego pouczenia o konsekwencjach pozornie tylko korzystnego dla niej orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS. Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, iż ze wskazanych powyżej przyczyn wniosek organu rentowego o odrzucenie odwołania nie zasługiwał na uwzględnienie.

Mając na względzie powołane okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2014 r. znak: I/20/(...), w ten sposób, że przyznał odwołującej K. W. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od dnia 01 marca 2014 r. do dnia 31 stycznia 2016 r., tj. począwszy od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek o przyznanie świadczenia do dnia wskazanego w opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii M. L., o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku.

Jednocześnie w pkt. 2 wyroku Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie ponosi winy za opóźnienie w wypłacie świadczenia, w oparciu o treść art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ustalenie, że odwołująca spełniła warunki do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wymagało bowiem przeprowadzenia sądowego postępowania dowodowego, w tym dopuszczenia dowodu z opinii biegłych sądowych. Zgodnie z art. 118 ust. 1a ww. ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Działając zaś na podstawie powołanego przepisu, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, powodującej opóźnienie w wypłacie świadczenia, mając na uwadze fakt, że dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń, co do stanu zdrowia ubezpieczonej oraz momentu powstania u niej niezdolności do pracy, mającej wpływ na jej prawo do wnioskowanego świadczenia.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w pkt. 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.St.